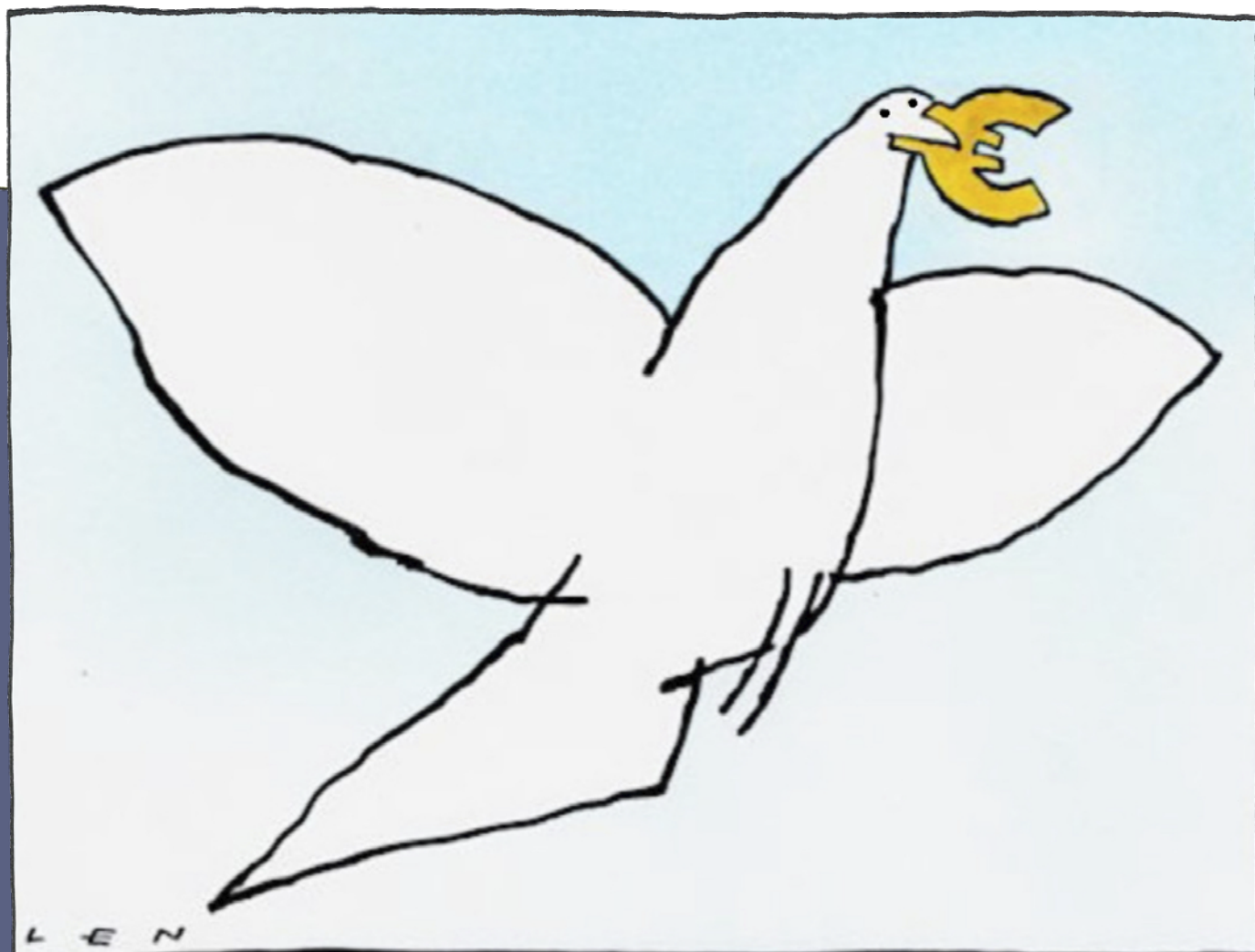

Vredesspiraal

jaargang 21 / nummer 3 / september 2025

Taal oorlog vanzelfsprekend
Vredestaal vervreemd

Jongeren

Maak vredesbeweging
inclusiever

Mariann Budde

Boekbespreking:
Leren moedig te zijn

Defensiegereedheid

Nieuwe wet geeft
Defensie vrij spel

6

8

20

- 3** Ton Rullmann en Mark Akkerman
Maak de vredesbeweging inclusiever
- Ton Rullmann
6 Een oorlog – impressies van een film
- Mark Akkerman
8 NAVO-Tegentop: Onverschrokken voor vrede
- Arie de Bruin
11 Geweldloos opvoeden: Opvoeden is voorleven
- Yosé Höhne-Sparborth
12 Koloniaal geweld en kerkelijke keuzes
- Rob van Essen
14 Column: Een schande voor de mensheid
- Willem Schinkel
15 Vredesdenken raakt vervreemd
- Anne Nijssen
18 Leren moedig te zijn
- Mark Akkerman
20 Nieuwe wet geeft Defensie vrij spel
- Ton Rullmann
22 Talen naar vrede: Sonnetten uit de gevangenis
- 23 Agenda**
- 24 Wie waagt die wint**

Vredesspiraal is het kwartaalblad van Kerk en Vrede, de landelijke vereniging van mensen die binnen en buiten de kerken actief zijn voor ontwapening en geweldloosheid.

Redactie

Mark Akkerman, Héleen Broekema, Rob van Essen, Leen van den Herik, Ton Rullmann, Margreet Hogeterp (hoofdredacteur).

Abonnement

Als u het werk van Kerk en Vrede onderschrijft en wilt steunen, meld u dan aan als lid of donateur. Leden betalen tenminste € 40,- per jaar, inclusief een *abonnement* op *Vredesspiraal* en een aantal keren per jaar een ledenbrief. Een abonnement zonder lidmaatschap kost € 15,- per jaar. Losse nummers € 3,- excl. porto.

Adres

Kerk en Vrede, t.a.v. Vredesspiraal
Postbus 1528, 3500 BM Utrecht
tel. 030-2316666, secretariaat@kerkenvrede.nl
Redactie: hogeterpg@gmail.com
www.kerkenvrede.nl
facebook.com/kerkenvrede
twitter.com/kerkenvrede
IBAN: NL 14 TRIO 0320 3644 02

Illustraties

©Kerk en Vrede (tenzij anders vermeld)
Cover: Len Munnik

Vormgeving

Circade, Zwolle

Druk

Slimdruk, Leeuwarden

4x per jaar het laatste vredesnieuws ontvangen?
Word lid of abonnee!

Was het de moeite waard?

In de rubriek *Talen naar vrede* wordt elke keer een film, gedicht of literaire roman geanalyseerd. De besproken werken sluiten aan bij oorlogs- en vredethematiek.

Joke Oranje
veranderkundige
en vredesactivist

Het nieuwe boek *Was het de moeite waard?* is een fraai uitgevoerde dwarsligger met glanzend papier en zwart-witbreedbeeldfoto's van 'gewone' mensen in El Salvador, Nicaragua, Honduras en Guatemala, afkomstig uit de collectie van fotograaf Piet den Blanken. Tussen de foto's staan 32 interviews met Nederlanders die in de jaren tachtig en negentig in Midden-Amerika werkten. Zij vertrokken, soms met hun partner, gedreven door een jong verlangen om de regio los te maken van het kapitalisme en de invloed van de Verenigde Staten.

Concrete dingen

De interviews zijn goed leesbaar: iedere persoon wordt gevraagd naar zijn/haar jeugd en motivatie om naar Nicaragua en buurlanden te gaan. Vervolgens wordt uitgelegd welk werk ze deden: veel concrete dingen zoals een drukkerij opzetten, landbouwcoöperaties ondersteunen, gezondheidswerk in wijken en dorpen, bewustwordingswerk met vrouwen, en schooltjes bouwen. Daarnaast ook politiek werk zoals het opzetten van stedenbanden met Nederlandse gemeentes, het zorgen voor financiering van projecten, en het deelnemen aan en soms adviseren van verzetsbewegingen. Ten slotte wordt in elk interview gevraagd wat er gebeurd is met het jonge idealisme: was het de moeite waard?

De eenvoud van deze opzet sluit aan bij de oprechtheid van de inzet van deze Nederlanders, die voorgesteld worden als een soort groep: de Solidairen. Hoewel velen elkaar kennen, hebben ze elk een eigen missie. Meerdere gesprekken refereren aan de idealen van socialisme, aan de bevrijdingspedagogiek van Paulo Freire, sommige aan de bevrijdingstheologie van Ernesto Cardinal, anderen aan de moord op bisschop Romero tijdens de mis, en de moord op journalist Koos Koster en zijn crew tijdens hun werk. In bijna alle interviews wordt aangegeven dat hun inzet een aanpak van soberheid en bescheidenheid vraagt, omdat bevrijding door de mensen zelf gedaan

moet worden vanuit hun eigen ervaringen, beperkingen en overtuigingen en dus op hun eigen manier.

Momentum creëren

In zijn slotwoord gaat Jos Coumans in op de betekenis van dit werk voor onze tijd en voor hedendaagse strijd tegen systemisch onrecht. Hij stelt dat bevrijdingsbewegingen een belangrijk momentum kunnen creëren, soms zelfs een politieke omwenteling. Maar na de eerste doorbraak blijkt dat een nieuwe staat meer vraagt dan eensgezinde radicale actie. Zonder ruimte voor diversiteit en voorbereiding op een nieuwe orde zonder dwang en repressie, sluipen oude machtsstructuren weer naar binnen.

De psychologische dynamiek van de strijd om de macht corrupteert het revolutionaire elan van de hoogste leiders, universele menselijke dilemma's en morele waarden sneuvelen in het vuur van de strijd door (excessief, langdurig) gebruik van geweld. De overweldigende golven van de globale geopolitiek beperkt de ruimte voor radicale veranderingen. Idealen moeten botsen op muren van conservatieve belangen. Kortom, directe revolutionaire strijd (met wapens) is niet genoeg om verandering van binnenuit te consolideren. Het moet dieper, het kan beter.

En toch heeft de Nederlandse bijdrage een flink begin gemaakt. Eenvoudige acties van warme respectvolle solidariteit (soms in de marge van gefinancierde projecten), hebben fundamentele vooruitgang opgeleverd in sociale verandering aan de basis: vrouwenemancipatie, bewustwording, organisatie van belangengroepen, zelfvertrouwen, internationale contacten, gezondheidszorg, onderwijs, technische verbeteringen, kennis. Dit boek toont duidelijk hoe dat in Midden-Amerika werkte.

'Was het de moeite waard?'

Redactie:
Lou Keune,
Kees Hudig, Hans van Heijningen,
Ruud Lambregts,
Ria Menting.

Organisatie: Jan Vugts. Foto's: Piet den Blanken.
Bestellen via: jan@bureauverantwoord.nl.